RADA PRE VYSIELANIE A RETRANSMISIU

Kolárska č. 6, 811 06 Bratislava

Rozhodnutie č. RL/09/2008 Bratislava dňa 04.03.2008
Správne konanie č.: 460-PgO/O-5333/2007 Doložka právoplatnosti:

R o z h o d n u t i e

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g/ zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa ustanovenia § 71 zákona č. 308/2000 Z.z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 460-PgO/O-5333/2007 D.EXPRES, a.s.

porušil

povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.

tým,

že dňa 8.8.2007 o cca 17:00hod. odvysielal v programe *Infoexpress* príspevok informujúci o počte rasových trestných činov a o štatistike objasnenosti rasových trestných činov, v ktorom došlo k nezabezpečeniu nestrannosti a objektívnosti,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu – **upozornenie na porušenie zákona.**

Podľa § 64 ods. 4 zákona č. 308/2000 Z. z.: „*Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila*.“

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 4 zákona č. 308/2000 Z. z., Rada je orgánom verejnej správy, ktorého prvoradým poslaním je presadzovať záujmy verejnosti, pričom dohliada na dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich vysielanie a retransmisiu a vykonáva štátnu správu v oblasti vysielania a retransmisie v rozsahu vymedzenom cit. zákonom.

Do pôsobnosti Rady patrí aj ukladanie sankcií vysielateľom a prevádzkovateľom retransmisie, stanovených § 64 až 67 zákona č. 308/2000 Z. z., pričom na konanie podľa tohto zákona sa, v súlade s § 71 zákona č. 308/2000 Z. z., vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb., s výnimkou ustanovení § 49, § 53, § 54, § 56 až 68.

* * *

Dňa 4.12.2007 začala Rada po prerokovaní Správy o šetrení sťažnosti č. 3997/160-2007 správne konanie voči spoločnosti D.EXPRES, a.s. (ďalej len „účastník konania“) vo veci možného porušenia § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. v súvislosti s možným nezabezpečením nestrannosti a objektívnosti v príspevku informujúcom o počte rasových trestných činov a o štatistike objasnenosti rasových trestných činov odvysielanom v programe Infoexpres dňa 8.8.2007 o cca 17:00.

Začatie správneho konania bolo účastníkovi konania dňa 17.12.2007 riadne oznámené a súčasne bol vyzvaný, aby v lehote do 15 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. k oznámeniu zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy. Súčasne bol upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov.

Stanovisko účastníka konania k oznámeniu o začatí správneho konania bolo Rade doručené dňa 15.1.2008.

V súvislosti s predmetom správneho konania v zmysle § 21 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) sa na žiadosť účastníka konania dňa 4.3.2008 uskutočnilo v sídle Rady ústne pojednávanie z dôvodu zistenia presného a úplného skutkového stavu veci.

* * *

Popis predmetného príspevku v rámci programu INFOEXPRES zo 7.8.2007 o 17:00 hod.. (Program INFOEXPRES je spravodajský program):

moderátorka: ***„Policajný šéf Ján Packa sa chváli, ako sa pod jeho vedením darí polícii bojovať proti extrémizmu. Policajné prezídium opiera svoje úspechy o štatistiku, z ktorej vyplýva presný opak.“***
redaktor S. Danilov**: *„Podľa štatistiky polícia za prvý polrok minulého roka zaevidovala vyše 90 rasových trestných činov. V tomto roku ich je menej, niečo vyše 70. To sa dá za úspech považovať len do chvíle, kým sa pozrieme na to, ako sa polícii darí tieto trestné činy objasňovať. Vlani to bolo takmer 60%. To sa však nedá povedať o uplynulom polroku, ktorým sa policajný zbor hrdí pod Packovým vedením. Policajti totiž v tomto období objasnili o štvrtinu rasových trestných činov menej a úspešnosť padla len niečo na vyše 40%. Potom, ako sme Policajné prezídium upozornili na tento fakt, nám prišla odpoveď. Nechválime sa, sú to čísla, ktoré nás nepustia. Podľa odborníkov na extrémizmus je minimálne smiešne pripisovať si ako úspech menší počet zistených trestných činov, keď ich objasnenosť je výrazne nižšia. Sergej Danilov, rádio expres“.***

* * *

Podľa **§ 16 písm. b)** zákona č. 308/2000 Z. z.: *„Vysielateľ je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov;*

názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru."

Pojmy objektívnosť, nestrannosť, názory a hodnotiace komentáre nie sú v zákone č. 308/2000 Z. z. ani v súvisiacich normatívnych právnych aktoch bližšie špecifikované alebo definované, a teda spadajú do kategórie neurčitých pojmov. Pre neurčité pojmy platí zásada, že je vo výlučnej kompetencii správneho orgánu v procese aplikácie práva, aby vymedzil ich obsah.

Hlavnými kritériami objektivity sa vo všeobecnosti považujú: **relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stranenia.**

* * *

Účastník konania dňa 8.08.2007 o cca 17:00 odvysielal v programe *Infoexpres* príspevok informujúci o počte rasových trestných činov a o štatistike objasnenosti rasových trestných činov.

Účastník konania vo svojom vyjadrení k správnemu konaniu č. 460-PgO/O-5333/2007 okrem iného uviedol: „*Pri zostavovaní predmetného príspevku redaktor priamo vychádzal z údajov uvedených v tlačovej informácie zo dňa 07.08.2007 vydanej por. Mgr. Andreou Polačikovou, zástupkyňou hovorcu P PZ, ktorá obsahuje štatistiku – počet zistených a počet objasnených trestných činov, ktorých spáchanie bolo motivované rasovou, národnostnou alebo inou obdobnou neznášanlivosťou, zistených na území SR v rokoch 2005, 2006 a 2007 (údaje za 1. polrok), ktorej kópiu ako dôkaz prikladáme. Zároveň k stanovisku prikladáme aj e.mailovú korešpondenciu medzi našim redaktorom Sergejom Danilovom a por. Mgr. Andreou Polačikovou, zástupkyňou hovorcu P PZ týkajúcu sa odvysielaného príspevku. Konštatovania „Policajný šéf Ján Packa sa chváli" a „ktorým sa policajným zbor hrdí" sú konštatovaním skutočnosti, že policajný zbor sám vydal tlačovú správu, ktorú interpretoval ako pozitívne fakty o ich činnosti. Slová „chváliť sa" a „hrdiť sa" nemajú v svojom význame dehonestujúci odtieň, ani sa nepoužívajú v dehonestujúcom kontexte – na taký má slovenčina k dispozícii ľubozvučné slovesá – „chvastať sa", „vystatovať sa", „vyťahovať sa", „pýšiť sa" – ani jedno však reportér nepoužil. To, že ako základ pozitívneho PR Policajného prezídiu stačil počet registrovaných činov a zabudli spočítať percentuálnych objasnenosť nemôže byť pripisované na vrub reportéra, ktorý túto zbrklosť odhalil..."*

V predmetnom príspevku boli zaznamenané komentáre redaktora cit.: „*sa chváli"* a „*sa hrdí"*. Slovné spojenia „*Policajný šéf Ján Packa sa chváli"* a „*ktorým sa policajný zbor hrdí"* nie sú, vzhľadom na celkové spracovanie príspevku, hodnotiacimi komentármi. Je nepochybné, že dané vyjadrenia bolo možné nahradiť inými vyjadreniami tak, aby neboli pochybnosti o objektivite a nestrannosti príspevku, zároveň sa však nemožno sankcionovať účastníka konania len preto, že použil osobitné prívlastky resp. z hľadiska spravodajstva nezvyčajné slová alebo slovné spojenia na opísanie určitých skutočností. Rada má za to, že nemožno zamieňať, do istej miery netradičnejší slovník redaktora, typický pre odľahčenejšiu - komerčnú formu spravodajstva, s nežiaducimi komentatívnymi prvkami, ktoré by boli v rozpore s požiadavkami objektivity a nestrannosti podľa § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. Na základe uvedeného Rada dospela k záveru, že uvedené komentáre redaktora

nezakladajú rozpor predmetného príspevku s ustanovením § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. V predmetnom príspevku bolo však zaznamenané aj vyjadrenie redaktora cit.: *„Podľa odborníkov na extrémizmus je minimálne smiešne pripisovať si ako úspech menší počet zistených trestných činov, keď ich objasnenosť je výrazne nižšia.“*. Rada dospela k názoru, že je netransparentné prezentovať v spravodajstve názor „odborníkov“ bez toho aby boli títo „odborníci“ bližšie špecifikovaný a bol im poskytnutý priestor na vyjadrenie. Takéto konanie je v rozpore so zásadami objektívnosti a nestrannosti, keďže takýmto postupom je možné, prezentovať v spravodajstve akékoľvek názory bez toho, aby mal recipient možnosť dozvedieť sa, kto má takýto názor príp. si tieto vyjadrenia verifikovať alebo si aspoň overiť „odbornosť“ týchto subjektov. V neposlednom rade je tiež možné takýmto postupom, prezentovať v spravodajstve vlastné názory redaktora a prezentovať ich ako názory iných bližšie nešpecifikovaných subjektov, v tomto prípade označených ako odborníkov na danú problematiku.

Na ústnom pojednávaní účastník konania uviedol cit.: *„...boj proti extrémizmu je dôležitá spoločenská téma, ktorej sa redaktor Sergej Danilov venuje dlhé roky. Všetky tri príspevky vznikali v krátkej časovej následnosti a pri spracovaní daných príspevkov oslovili zainteresované strany, hoci nie všetky dotknuté strany túto možnosť využili. Z časových dôvodov boli niektoré názory oslovených subjektov formulované vo vyjadreniach redaktora. Redaktor predmetných príspevkov disponuje faktami, ktoré potvrdzujú názory „odborníkov“ spomenutých v predmetných príspevkov. ÚK v príspevku použil termín „odborníci“ bez toho, aby ich konkretizoval, čo odôvodnil časovým hľadiskom.“* Rada konštatovala, že skutočnosť, že účastník konania disponuje faktami, ktoré potvrdzujú názory „odborníkov“ a termín „odborníci“ použil vzhľadom na časové hľadisko je irelevantný vo vzťahu k ustanoveniu § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z., z dôvodu, že poslucháč nemá objektívnu možnosť dozvedieť sa túto skutočnosť.

Hoci účastník konania odprezetnoval vyjadrenie dotknutej strany - Prezídia Policajného zboru, má Rada za to, že odprezentovaním názoru bližšie nešpecifikovaných subjektov označených ako „odborníkov“ na danú problematiku účastník konania nezabezpečil objektívnosť a nestrannosť v predmetnom príspevku.

Program *Infoexpres* sa pripravuje v predstihu, z čoho vyplýva, že účastník konania môže ovplyvniť skladbu tohto programu.

Na základe uvedeného dospela Rada k záveru, že účastník konania **nezabezpečil nestrannosť a objektívnosť**, v príspevku informujúcom o počte rasových trestných činov a o štatistike objasnenosti rasových trestných činov odvysielanom, dňa 8.8.2007 o cca 17:00hod. v programe *Infoexpress*, **čím porušil ustanovenie § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z.**

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť pre správny delikt).
Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 308/2000 Z. z. ako aj zákona č. 71/1967 Zb., ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správnemu deliktu dokazovať zavinenie, alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným alebo nedbanlivostným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z cit.

zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt.

Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona, môžu byť zohľadnené pri ukladaní druhu sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

Vyššie uvedené skutočnosti odôvodňujú záver, že sú naplnené zákonné predpoklady na uloženie sankcie – upozornenia na porušenie zákona a z tohto dôvodu Rada rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e

Proti tomuto rozhodnutiu sa nie je možné odvolať. Rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 247 a nasl. OSP.

V zmysle § 52 zákona č. 71/1967 Zb. rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, je právoplatné a vykonateľné oznámením účastníkovi konania.

* * *

Toto rozhodnutie sa vydáva v troch rovnopisoch:
1x účastník konania D.EXPRES, a.s.
2x Rada pre vysielanie a retransmisiu

Valéria Agócs
predsedníčka Rady
pre vysielanie a retransmisiu